

POSTANOWIENIE

13 października 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Władysław Pawlak

na posiedzeniu niejawnym 13 października 2023 r. w Warszawie
w sprawie skargi P. (sp. z o. o.) w M. (Niemcy) Oddział w Polsce
o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wpisem do rejestru
zastawów z 25 maja 2020 r. Sądu Rejonowego dla m. st. Warszawy w Warszawie,
[...]
z wniosku A. subfundusz T. w H.
z udziałem Zarządcy masy sanacyjnej S. spółki
z ograniczoną odpowiedzialnością w W. w restrukturyzacji
na skutek skargi kasacyjnej P. (sp. z o. o.) w M. (Niemcy) Oddział w Polsce
od postanowienia Sądu Okręgowego w Warszawie
z 6 czerwca 2022 r., XXIII Ga 566/22,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

**2. zasądza od P. (sp. z o. o.) w M. (Niemcy) Oddział w Polsce
na rzecz A. subfundusz T. w H. 240 (dwieście czterdzieści) zł, z
ustawowymi odsetkami za opóźnienie za czas po upływie
tygodnia od dnia doręczenia zobowiązanemu odpisu niniejszego
orzeczenia do dnia zapłaty, tytułem kosztów postępowania
kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną P. (sp. z o.o.) w M. od postanowienia Sądu
Okręgowego w Warszawie z dnia 6 czerwca 2022 r., sygn. akt XXIII Ga 566/22 Sąd
Najwyższy zważył, co następuje:

Prawidłowe oznaczenie podmiotu, który wniósł skargę o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wpisem do rejestru zastawów wynika z art. 14, art. 16 i art. 19 pkt 1 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. o zasadach uczestnictwa przedsiębiorstw zagranicznych i innych osób zagranicznych w obrocie gospodarczym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (jedn. tekst. Dz. U. z 2022 r., poz. 470). Z kolei oznaczenie dłużnika (zastawcy), w związku z postanowieniem Sądu Rejonowego dla m.st. Warszawy w Warszawie z 10 stycznia 2023 r., o otwarciu postępowania sanacyjnego (k. 287, 27 akt SN), ma uzasadnienie w art. 53 ust. 1, art. 66 ust. 2 i art. 311 ust. 1 ustawy z dnia 15 maja 2015 r. – Prawo restrukturyzacyjne (jedn. tekst. Dz. U. z 2022 r., poz. 2309)

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Zatem nie w każdej sprawie, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. W judykaturze Sądu Najwyższego, odwołującej się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, jeszcze w okresie obowiązywania kasacji zostało utrwalone stanowisko, że ograniczenie dostępności i dopuszczalności kasacji nie jest sprzeczne z Konstytucją RP, ani z wiążącymi Polskę postanowieniami konwencji międzynarodowych (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2001 r., III CZP 49/00, OSNC 2001, Nr 4, poz. 53).

Podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego

w rozwój prawa i jurysprudencji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147).

W podstawach skargi kasacyjnej skarżący zarzucił naruszenie prawa materialnego, tj.: art. 65 § 1 i 2 k.c. przez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na dokonaniu w postępowaniu rejestrowym wykładni oświadczeń woli złożonych w umowie zastawniczej w oparciu o dyrektywy wykładni określone w tym przepisie przy jednoczesnym pominięciu wynikającego z art. 2 ust. 1 i 2, art. 3 ust. 1 i 2 oraz art. 40 ust. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 1996 r. o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów (jedn. tekst: Dz. U. z 2018 r., poz. 2017; dalej: „u.z.r.r.z.”) obowiązku dokonania ograniczonej wykładni oświadczeń woli, opartej na treści dokumentów stanowiących podstawę dokonania wpisu do rejestru; art. 2 ust. 1 i 2, art. 3 ust. 1 i 2 oraz art. 40 ust. 3 u.z.r.r.z. polegające na sprzecznym z treścią tych przepisów przekroczeniu kognicji sądu rejestrowego oraz dokonaniu interpretacji rzekomej woli i zamiaru zastawcy i zastawnika skutkującej uznaniem, że przedmiotem zastawu był rachunek bankowy.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej skarżący oparł na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

W ocenie skarżącego zachodzi konieczność wyjaśnienia, czy w postępowaniu dotyczącym wpisu do rejestru zastawów, dyrektywy wykładni oświadczeń woli należy rozumieć w ten sam sposób, czy też wężiej, z nadaniem prymatu pisemnemu sformułowaniu *essentialia negotii* i mając na względzie specyfikę sformalizowanego i ograniczonego w swoim zakresie postępowania rejestrowego. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazuje na postanowienia z 12 kwietnia 2013 r., IV CSK 515/12 i z 11 września 2019 r., V CSK 555/18, w których Sąd Najwyższy stwierdził, że zacieśnienie badania, dokonywanego przez sąd wieczystoksięgowy, do wniosku o wpis i dokumentów dołączonych do niego oraz treści księgi wieczystej zmniejsza możliwości tego sądu czynienia ustaleń dotyczących zgodnego zamiaru stron, celu umowy i innych czynników, wpływających, stosownie do art. 65 k.c. , na wynik wykładni oświadczeń woli, w porównaniu z możliwościami, jakie sąd ma, gdy takie zacieśnienie nie występuje i rozpoznając wniosek o wpis sąd bada jedynie treść,

formę wniosku oraz dokumentów stanowiących podstawę wpisu, przy czym sąd oddał wniosek o wpis, jeżeli treść dokumentów stanowiących jego podstawę oczywiście narusza prawo. Wobec tego zdaniem skarżącego w postępowaniu rejestrowym, podobnie jak w postępowaniu wieczystoksięgowym obowiązują zasady formalizmu i wyłączności pisemności postępowania oraz wyłączona jest możliwość prowadzenia dowodów osobowych. W przypadku wątpliwości co do treści umowy zastawniczej niemożliwe jest przeprowadzenie pełnego postępowania dowodowego, w toku którego dopuszczone zostałyby dowody takie jak chociażby dowód z przesłuchania stron, czy też z korespondencji wymienianej w toku negocjacji w celu ustalenia, w jaki sposób doszło do wprowadzenia do umowy budzących wątpliwości postanowień oraz jak był rzeczywisty zamiar stron.

Według ugruntowanego orzecznictwa Sądu Najwyższego, przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na przesłankę istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) polega na sformułowaniu tego zagadnienia i wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Musi przy tym chodzić o zagadnienie nowe, dotychczas nierozpatrywane w judykaturze, które zarazem ma znaczenie dla rozpoznania wniesionej skargi kasacyjnej oraz innych podobnych spraw (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz.11, z dnia 11 stycznia 2002, III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151, z dnia 21 czerwca 2016 r., V CSK 21/16, nie publ., z dnia 15 czerwca 2016 r., V CSK 4/16, nie publ.).

Wskazana przez skarżącego przesłanka nie została jednak spełniona. Uzasadnienie wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zostało sporządzone obok okoliczności faktycznych tej sprawy. Sądy *meriti* w sprawie, której dotyczy skarga o wznowienie postępowania, nie przeprowadziły dowodu z osobowych źródeł ani też z korespondencji stron z ich negocjacji. Sądy oceny co do przedmiotu zastawu poczyniły wyłącznie w oparciu o treść samej umowy zastawniczej i załączników do niej. Wprawdzie w jednym z jej postanowień jest mowa o ustanowieniu zastawu na udziałach (bez ich zidentyfikowania), ale w świetle treści wszystkich postanowień tej umowy, a także aneksu do niej, nie budziło wątpliwości, że przedmiotem tym są wyszczególnione w niej wierzytelności

z rachunków bankowych. Mianowicie w preambule do tej umowy wyraźnie wskazano przedmiot zastawu, zaś w postanowieniach umownych zdefiniowano pojęcie rachunku bankowego (brak takiej definicji odnośnie do udziałów) i szczegółowo odniesiono się do tego przedmiotu w dalszych postanowieniach umownych, zaś w załączniku do umowy i aneksie do niej wymieniono rachunki bankowego, których umowa zastawnicza dotyczy.

W tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, a o kosztach postępowania kasacyjnego orzekł na podstawie art. 520 § 3 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c., art. 398²¹ k.p.c., art. 13 § 2 k.p.c. i art. 44 u.z.r.r.z. Na zasądzone koszty składa się wynagrodzenie za zastępstwo procesowe ustalone według minimalnej stawki taryfowej (§ 8 pkt 3 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 i § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie, jedn. tekst: Dz. U. z 2023, poz. 1964), z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w oparciu o art. 98 § 1¹ zd. 3 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., art. 19 ust. 1 i art. 31 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, Dz. U. poz. 614, a także przy uwzględnieniu § 2a rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 6 sierpnia 2014 r. w sprawie określenia brzmienia klauzuli wykonalności (jedn. tekst: Dz. U. z 2021 r., poz. 1805 ze zm.).

[SOP]

[ał]